

Postiosoite: PL 86 94101 KEMI
Toimitila: Majakkatalo, Pohjoisranta-katu 14, Kemi
Sähköposti: puheenjohtaja@xenus.fi
Internet osoite: <http://www.xenus.fi>
Pankkiyhteys: Nordea FI44 2021 1800 0362 78
Puheenjohtaja: Tuula Laasanen puh. 040-7715570
puheenjohtaja@xenus.fi

Jäsentiedote 2/2022 Kemi 18.3.2022

SUOMEN LINTUATLAS ALKAA

Alkupuhe

Vaikka lintuatlas-ohjeistusta ja tietoja on varsin paljon tarjolla, osallistuminen lintuatlakseen kuitenkin on yksinkertaista. Liikutaan maastossa ja merkitään ylös havaitut linnut linnun paikkatietoineen ja pesimävarmuusindekseineen.

Jos kirjaat havainnot havaintovihkoon, syötä tiedot myöhemmin Tiiraan.

Käyttämällä TiiraNomadia, havainnot menevät automaattisesti aina oikeaan atlasruutuun, liikutpa missä päin Suomea tahansa.

Tavoitteena on saada mahdollisemman paljon lintuhavaintoja pesimävarmuusindekseineen Xenuksen kaikista 70:stä atlasruudusta!

Suomen lintuatlas alkaa

Suomen neljäs lintuatlas on käynnissä. Lintuatlaksessa selvitetään Suomen lintulajien pesimäaikainen levinneisyys, pesimäalueet sekä tutkitaan lajien levinneisyyksien muutoksia 10x10 kilometrin kokoisissa atlasruuduissa vuosina 2022–2025. Sen toteuttavat yhteistyössä BirdLife Suomi ja Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus. Atlakseen voit tutustua tarkemmin täällä:

[Tallenna atlashavaintosi tämän ohjeen avulla](#) Tästä linkistä ohje havaintojen merkitsemistä Tiiraan
www.birdlife.fi/lintuatlas
www.lintuatlas.fi

Lintuatlaksessa keskeisessä osassa ovat vapaaehtoiset lintuharrastajat, joiden ilmoittamien havaintojen perusteella voidaan tarkastella Suomen pesimälinnuston levinneisyyttä ja siinä tapahtuneita muutoksia.

Suomi on atlaksessa jaettu 10x10 kilometrin atlasruutuihin ja jokainen ruutu edelleen jonkun jäsenyhdistyksen vastuulle. Xenuksen alueella näitä ruutuja on 70 kpl. Atlaksen tarkoituksena on selvittää, mitä lajeja missäkin ruudussa pesii. Atlaksen nettisivuilla voit mm. tarkastella atlasruutujen sijoittumista kartalle ja ruutujen jakautumista eri yhdistysten alueille. Omalla karttapohjallaan voit tarkastella edellisessä atlaksessa vähemmälle retkeilylle jääneitä ruutuja.

Lintuatlaksen tulospalvelu ja erillinen atlaslomake ovat nyt käytössä.

Pesintään viittaavia havaintoja voi näin kevättalvella tehdä esimerkiksi tikoilla, käpylinnuilla ja pöllöillä.

Lintuatlaksessa käytetään pesimävarmuusindeksejä kuvaamaan lajin pesinnän varmuutta atlasruudussa. Pesimäaikaiset havainnot jaotellaan kullakin ruudulla pesimävarmuusindeksien perusteella epätodennäköisiin, mahdollisiin, todennäköisiin ja varmoihin pesintöihin. Indeksien kuvaukset löytyvät Tiirasta:

<https://lintuatlas.fi/indeksit/>

<https://www.birdlife.fi/suojelu/seuranta/lintuatlas/ohjeita/>

Tiirassa atlashavainnot kirjataan lisäämällä havaintoa ilmoittaessa mukaan pesimävarmuusindeksi. Ilman pesimävarmuusindeksiä havainto ei tule atlakseen – muista siis kirjata indeksi pesintään viittaavissa havainnoissa! Tiirasta havainnot siirtyvät atlaksen tulospalveluun miltei reaaliajassa, kerran vuorokaudessa.

Lue lisää havaintojen ilmoittamisesta Tiiraan:

<https://www.birdlife.fi/suojelu/seuranta/lintuatlas/atlashavainnot-tiiraan/>

<https://www.birdlife.fi/havainnot/tiira/paikkatieto/>

Atlaksen nettisivuille päivitetään kevään edetessä paljon lisätietoja ja ohjeita atlakseen liittyen. Atlakseen liittyvissä kysymyksissä voit aina ottaa yhteyttä joko oman yhdistyksesi atlasvastaavaan tai valtakunnallisiin atlaskoordinaattoreihin (lintuatlas@luomus.fi).

[Lintuatlas - tulospalvelu](#) Etsi listalta ruutuja kunnan perusteella. Tästä näet valitun atlasruudun kartan ja siinä havaitut linnut pesimävarmuus-indekseineen. Lista on päivittyvä.

Lintuhavainnon salaaminen Tiirassa

Jos ei halua kertoa tarkkaa paikkaa muille harrastajille, voit salata havainnon. Myös salatut havainnot ovat lintuyhdistysten suojelu- ja tutkimuskäytössä.

Salauksen ensisijainen tarkoitus on lintujen suojelu ja häirinnän estäminen. Salaus voi olla tarpeen esim. uhanalaisen lajin tai aran pesimälajin, kuten petolintujen pesintähavainnoissa tai harvinaisen linnun ollessa herkällä paikalla.

Usein on syytä myös salata havainto, jos esim. löydät minkä tahansa linnun asutun pesän tai selvän pesäpaikka-alueen eli reviirin.

Jos ei ole varma, onko havainto syytä salata, se kannattaa silloin yleensä salata.

Tilaa TiiraNomadi Android puhelimeesi

TiiraNomadi on erittäin kätevä apu yksittäisen lintuhavainnon ilmoittamiseen. Sovelluksen avulla saat havainnoijan paikan automaattisesti puhelimesi paikannustietoista ja voit näpätä kätevästi kartalle linnun paikan. Kunnan ja paikan nimikin tulevat automaattisesti samoin kuin havaintohetken reaaliaikainen päivämäärä ja kellonaika, jos niin haluat. Ennustavan syötön avulla saat valittua oikean lajin listalta yleensä jo 3-4 kirjaimen kirjoittamisen jälkeen. Lisää vain lukumäärän, tilan sekä mahdolliset pukutiedot ja havainto on Tiira-tililläsi. Lintuhavainnon tarkka reaaliaikainen kirjaaminen ei voi juuri kätevämpää olla!

Esimerkiksi yölaulajaretkillä saat tiedot TiiraNomadin avulla varmasti oikealle paikalleen – eikä aamulla tarvitse muistella, missä linnut tarkkaan ottaen olivat. Myös metsissä TiiraNomadi tietää tarkan havaintopaikkasi – vaikka itse et tietäisikään.

Tilaa Nomadi puhelimeesi [playkaupasta](#).

Jäsentiedotteen loppupuolella on TiiraNomadin aloitusohje.

Tarkat atlasruudut löytyvät myös karttana

Kartan vasemmassa ja oikeassa yläkulmissa karttatyökalut, mm. Atlasruudukko.

<https://laji.fi/map>

Xenuksen atlasalue ja -ruudut

Ruutuja alueellamme on 70 kpl. Kunkin ruudun mitta on 10x10km.

Ruudut ovat numeroitu ruudun vasemman alanurkan mukaisilla YKJ-koordinaateilla.

Xenuksen atlasvastaavat ovat:

Jouko Kärkkäinen p. 040 8276176

Raimo Koskenkorva p. 040 8392190

Meille voi soittaa lintuatlas asioissa,

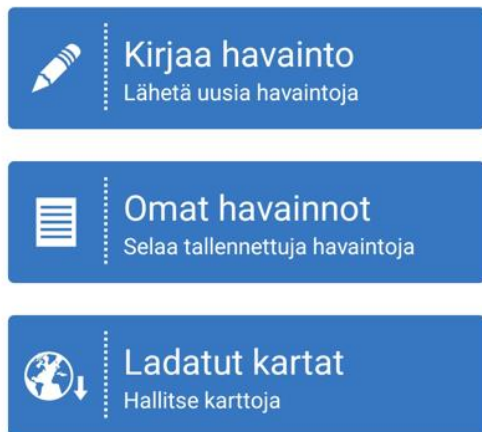
Alkavan kevään terveisin

Jouko ja Raimo

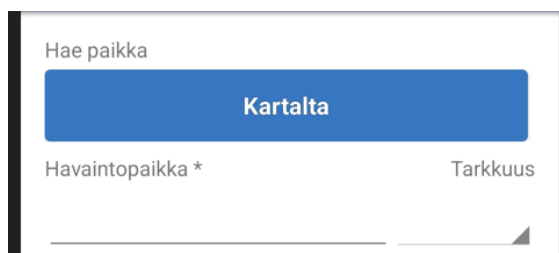

Pohjantikka, poikanen (pm, 1kv) @RaK

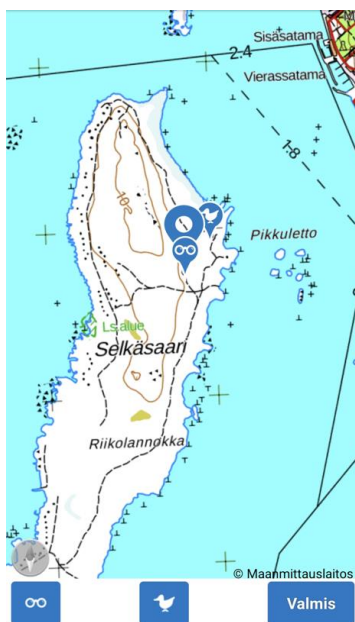
TiiraNomadin aloituskäyttöohje:

1. Aloita Kirjaa havainnolla.

2. Paina Hae paikka Kartalta. Jos puhelimessa on tarpeeksi kenttää ja yhteys pelaa niin seuraavaksi avautuu karttanäkymä.

3. Zoomaa näytön karttaa niin isoksi, että kuvakkeet Havainnoija ja Linnunpaikka muuttuvat siniseksi.
4. Sitten voit määrittää paikat. Paina havainnoija-kuvaketta ja kosketa näyttöön haluamaasi paikkaan. Toinen vaihtoehto on, että kosketat isoa paikkamerkkiä, silloin havainnoija paikka tulee olinpaikkaasi.
5. Linnun paikka määritetään painamalla Linnunpaikka-kuvaketta ja sitten näyttöä.
6. Paina Valmis-kuvaketta, sivu vaihtuu.

Paikan nimen TiiraNomadi ottaa karttalehden lähimmän nimen, tämä saattaa joskus olla aika outo. Jos tiedossasi on paikalle parempi nimi, niin voit muuttaa sen pyyhkimällä TiiraNomadin ehdottaman nimen pois ja lisäämällä uuden paikan nimen.

Paikan nimen voi käydä myös muuttamassa Tiirassa muokkaamalla omaa havaintoa.

← TiiraNomadi

Kunta * Paikka *

Kemi Hae nimi Kemi, Pikkule

Alkupäivä * Loppupäivä

16.03.2022

Havainnointiaika

14:46

Muut havainnoijat

Laji *

vihervarpunen

☐ Salaa havainto Seuraava

Koko havainnon lisätiedot

Pesimävarmuusindeksi

2

7. Sitten kosketa kohtia:
Hae nimi, alkupäivä- ja kelloaika kuvakkeita.
8. Lisäksi kirjoita Laji-kohtaan havaitsemasi linnun nimi.
9. Tässä kohtaa voi myös salata havainnon ruksaamalla neliön sekä lisää vielä pesimävarmuus indeksi!

(Pesimävarmuusindeksien käytöt kerrottu tämän jäsentiedotteen lopulla.)
10. Myös lisätietoja voi tässä kohtaa kirjoittaa.
11. Lopuksi paina Seuraava-kuvaketta, jolloin sivu vaihtuu.

14.49

← TiiraNomadi

Lukumäärä *

1

Tila

kiert

Alihavainnon havainnointiaika

Sukupuoli

Ikä

Puku

Parvi

Alihavainnon lisätiedot

Poista Lisää Valmis

12. Lisää lintujen lukumäärä ja määritä linnun Tila valikosta.
(Linnun Tilavalikon selitykset kerrottu tämän jäsentiedotteen lopulla)
13. Halutessasi voit lisätä linnusta tarkempia tietoja.
14. Paina sen jälkeen Valmis-kuvaketta.

Tallenna havainto

Voit lähettää havainnon Tiiraan, tai tallentaa sen paikallisesti omaa laitteeseesi ja lähettää myöhemmin esim. saavuttuasi WLAN verkon alueelle.

Lähetä Tiiraan

Tallenna paikallisesti

Tallenna ja tee uusi havainto

15. Paina Lähetä Tiiraan kuvaketta.

16. Lähetyt havaintosi näkyvät kohdasta Omat Havainnot sekä hetken kuluttua Tiirassa.

A. Epätodennäköinen pesintä (indeksi 1)

1. Havaittu pesimäaikaan lajin yksilö, mutta havainto ei viittaa pesintään kyseisessä atlasruudussa. Indeksiiin 1 luetaan ruudulla muuttomatkalla oleviksi tulkitut linnut (ylimuuttavat, muutolla lepäilevät), naapuriruudulle matkalla oleviksi tulkitut linnut (esim. ruoanhakumatkat), selvästi pesimättömät kiertelijät tai nuoret linnut sekä harvinaisuudet, joille atlasruutu ei ole levinneisyysaluetta. Indeksiiin 1 saavat myös lajit, joiden pesimäaika ei ole alkanut vielä tai on jo ohi (etenkin lajistaa tehdessä).

B. Mahdollinen pesintä (indeksit 2–3)

2. Havaittu yksittäinen lintu kerran (esim. laulava tai soidinääntelevä koiras, nähty tai kuultu naaras) pesimäaikaan lajille sopivassa pesimäympäristössä, ja lajin pesintä ruudussa on mahdollista. Paikalla on joko käyty vain kerran tai lintu on tavattu vain kerran useista käynneistä huolimatta.

3. Havaittu pari kerran pesimäaikaan sopivassa pesimäympäristössä, ja lajin pesintä ruudussa on mahdollista.

C. Todennäköinen pesintä (indeksit 4–6, alaindeksit 61–66)

4. Havaittu laulava, soidinmenoja esittävä tai muuten samalla paikalla (eli pysyvällä reviirillä) pesimäaikaan oleskeleva koiras eri päivinä.

5. Havaittu pesimäaikaan samalla paikalla oleskeleva naaras tai pari eri päivinä.

6. Havaittu lintu tai pari pesimäaikaan tavalla, joka viittaa vahvasti pesintään. Lintu / pari:

61: käymässä useasti todennäköisellä pesäpaikalla (esim. laskeutuvan säännöllisesti samaan paikkaan ruoikkoon tai saareen).

62: rakentamassa pesää (kaivamassa tai hakkaamassa pesäkoloa, kuljettamassa pesänrakennusmateriaalia, tms.).

63: varoittelemassa, koska pesä tai poikue on ilmeisesti lähistöllä.

64: näyttelemässä siipirikkoa tai muulla tavoin houkuttelemassa havainnoijaa pois ilmeisen pesän tai poikueen luota.

65: hyökkäilemässä tai muulla tavoin käyttäytymässä uhkaavasti havainnoijaa kohtaan (esim. pöllöt ja tiirat), koska pesä tai poikue on ilmeisesti lähistöllä.

66: Nähty pesä, jossa on samanvuotista rakennusmateriaalia (esim. petolintujen koristellut pesät) tai ravintojätettä; ei kuitenkaan varmaa todistetta munista tai poikasista.

D. Varma pesintä (indeksit 7–8, alaindeksit 71–75 ja 81–82)

7. Havaittu epäsuora todiste varmasta pesinnästä:

71: nähty pesä, jossa on pesitty samana vuonna, koska siinä on munia tai niiden kuoria, jätteitä poikasista, sulkatuppien "hilsettä", tms.

72: havaittu linnun menevän pesään tai lähtevän pesästä tavalla, joka selvästi viittaa pesimiseen (ei kuitenkaan ole nähty munia, tai nähty tai kuultu poikasista; esim. koloihin tai korkealle pesivät lajit).

73: havaittu juuri lentokykyiset poikaset tai untuvikot, jotka voidaan katsoa syntyneiksi ruudun alueella.

74: havaittu emo kantamassa tai kuljettamassa ruokaa poikasille tai poikasten ulosteita; pesän voidaan katsoa olevan ruudun alueella.

75: nähty pesässä hautova emo.

8. Havaittu suora todiste varmasta pesinnästä:

81: kuultu poikasten ääntelevän pesässä (esim. koloihin tai korkealle pesivät lajit).

82: nähty pesässä munia tai poikasista.

Valittavana ovat lyhenteet:

E	itä
ENE	itäkoillinen
ESE	itäkaakko
kiert	kiertelevä (lintu liikkuu sinne tänne, selvää suuntaa ei todettavissa)
kontr	lintu kontrolloitu, luettu esim. rengas
kuollut	kuollut lintu
lask	lintu laskeutui muutolta, saapui
m	muuttava (selvästi muuttavat tai muut samaan tapaan liikkuvat linnut)
N	pohjoinen
NE	koillinen
N-E	pohjoisen ja idän väli, merkitään jos käytetään sektoria
NNE	pohjoiskoillinen

NNW	pohjoisluode
nous	lintu nousi lentoon, lähti muutolle
NW	luode
N-W	pohjoisen ja lännen väli, merkitään jos käytetään sektoria
p	paikallinen
pysrev	pysyvä reviiri
pyyd	pyydystetty
reng	rengastettiin havaintohetkellä (ei käytetä, kun havaitaan rengastettu lintu)
rev	reviiri
rumm	lintu rummuttaa, lähinnä tikat
S	etelä
SE	kaakko
S-E	etelän ja idän väli, merkitään jos käytetään sektoria
SSE	eteläkaakko
SSW	etelälounas
SW	lounas
S-W	etelän ja lännen väli, merkitään jos käytetään sektoria
var	varoitteleva lintu
W	länsi
WNW	länsiluode
WSW	länsilounas
yöm	yömuuttava
ä	ääntelevä (ei nähty)
Ä	laulava tai muuten reviiriä kuuluttava (ei nähty)
än	ääntelevä lintu, joka on myös nähty
Än	laulava tai muuten reviiriä kuuluttava lintu, joka on myös nähty